

Ми погоджуємося з традиційною думкою вчених, що відмінність між гнучкістю й оперативністю полягає в тому, що оперативність характеризує точне знання способів застосування для певних випадків і вміння їх реалізувати в типових ситуаціях, у той час як гнучкість обумовлює вміння знайти потрібні в цей момент знання про спосіб діяльності, перетворити його для пред'явленого випадку й уміння створити новий спосіб, комбінувати низку відомих у новий. Гнучкість завжди припускає оперативність і приводить до оперативності, але оперативність не обов'язково відбиває гнучкість. Різними є і їх джерела походження. Оперативність породжена таким елементом змісту освіти, як досвід здійснення способів діяльності, або уміннями й навичками, що вже засвоєні. Гнучкість породжена іншим елементом змісту освіти – досвідом творчої діяльності.

Наведемо приклади організації роботи під час вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням студентами Бердянського університету менеджменту та бізнесу, що імітують різні майбутні професійні ситуації й дозволяють учасникам групи уявно зайнятися різним бізнесом – від фермерського господарства, до власної автозаправки, популярного кафе або модного бутика, і, таким чином, забезпечують таку якість знань, як гнучкість. Підкреслимо, що така організація навчального процесу забезпечує постійний інтерактивний діалог професійною іноземною мовою та набуття навичок роботи з фінансовою інформацією, ціноутворення, утилізацією виробничих потужностей, вибору стратегії компанії.

Посилаючись на власний досвід роботи рекомендуємо організовувати таку роботу, підсумовуючи тему, коли впродовж практичних занять засвоєний необхідний лексичний та граматичний матеріал.

Newspaper Manager – is an attractive, imaginative newspaper-management game for up to four players. In Newspaper Manager, your goal is to take your paper to the number one spot in order to fatten your boss bank account and thereby

convince him to finally give you that top job. To drive up the circulation numbers, you have to make the right adjustments in areas such as marketing (TV, radio, even billboards), staff (how many reporters, how old and how skilled), sections (percentage of news, sports, business, entertainment articles), and price. You must accomplish this, of course, while staying within budget. As you make these key decisions, sales figures will respond, either positively or negatively.

Stock Market Trading Game – is a challenging securities market trading simulation. You can buy and sell stocks, bonds, currencies, and penny stock securities in different randomly generated market scenarios. SpecTrader+ uses a forward pricing model combined with randomly generated economic news releases and other news stories, to create challenging securities markets that test your trading and investing skills in an entertaining and educational game environment. SpecTrader+ will take you through simulated securities markets at beginner, intermediate and expert levels.

Таким чином, можемо говорити про суттєвий потенціал так званих методів бізнес-стимуляції на заняттях з іноземної мови для забезпечення гнучкості знань майбутнього фахівця.

Тож перспективу подальшого дослідження вбачаємо у розробці системи професійно зорієнтованих бізнес ігор, що можуть бути використані на заняттях з іноземної мови у ВНЗ і паралельно будуть спрямовані на формування гнучкості знань майбутніх фахівців.

Список використаних джерел:

1. Гинецинский В. И. Индивидуальность как предмет педагогической антропологии / В. И. Гинецинский // Советская педагогика. – 1991. – № 9. – С. 46–49.
2. Лернер И. Я. Проблемное обучение и его закономерности / Исаак Яковлевич Лернер. – М.: Знание, 1980. – 96 с.
3. Краевский В. В. Общие основы педагогики: учеб. [для студ. высш. пед. учеб. завед.] / Володар Викторovich Краевский. – М.: Академия, 2003. – 255 с.

УДК 378.147

М.І. Шерман, О.М. Безбах

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-СУДНОВОДІВ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН

Анотація. У статті на підставі відомостей, що містяться у фахових джерелах, здійснено аналіз проблем професійної підготовки майбутніх інженерів-судноводіїв, зумовлених глобалізацією ринку праці та розбудовою інформаційного суспільства. Досліджено становлення терміну «інформаційна культура», доведено, що формування інформаційної культури майбутніх інженерів-судноводіїв є потужним чинником забезпечення якості їх професійної підготовки у вітчизняних морських вищих навчальних закладах на рівні сучасних та міжнародних вимог, що підвищить їх конкурентоздатність на світовому ринку праці. Визначена структура та наведена стисла характеристика складових інформаційної культури майбутніх інженерів-судноводіїв.

Ключові слова: інформаційне суспільство, майбутні інженери-судноводії, інформаційна культура майбутніх інженерів-судноводіїв, професійна підготовка, професіоналізм.

Information culture future engineers, navigators as a psychological and pedagogical phenomenon.

Abstract. The article is based on information contained in scientific sources, the analysis of problems of training future engineers and navigators due to the globalization of the labor market and the development of information society. Investigated the formation of the term "information culture" proved that the formation of information culture of the future engineers and navigators is a powerful factor in ensuring the quality of their training in domestic maritime higher education institutions to modern and international standards that enhance their competitiveness in the global labor market. The structure and provides a brief description of the components of an information culture of the future engineers and navigators.

Keywords: information society, future engineers, navigators, information culture of future engineers, navigators, training and professionalism.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Тенденції глобалізації ринку праці та освітніх послуг, євроінтеграційні прагнення України, входження в євроатлантичні структури та потужна присутність нашої держави у міжнародних економічних, фінансових, екологічних та інших проектах, нові політичні, соціально-економічні реалії сучасного ринку праці та стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) змінили суспільні та

міжнародні вимоги до результатів професійної підготовки у вітчизняній системі освіти. Наведені чинники вимагають докорінної перебудови у галузі підготовки кваліфікованих та конкурентоздатних професіоналів, які вільно адаптуються до вимог життя, що швидко розвивається, комфортно почувуючи себе у переповненому інформацією світі.

Провідною тенденцією сучасної професійної освіти, зокрема інженерної, є інтенсивне впровадження засобів інформатизації навчального процесу, науково-

дослідної та управлінської діяльності вищих навчальних закладів. Слід зауважити, що основна увага у цих процесах на сучасному етапі звернена на створення потужної матеріально-технічної бази і насичення максимальної кількості навчальних дисциплін засобами інформаційно-комунікаційних технологій та надання майбутнім інженерам практичних навичок роботи з сучасними засобами інформаційних технологій. Сучасні засоби ІКТ все глибше інтегруються як з професійною діяльністю майбутнього інженера, так і з побутовою сферою буття людини, виступають засобом здійснення спільної виробничої діяльності, комунікації та спілкування окремих особистостей, професійних та інших спільнот (груп) і суспільства в цілому.

Аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковане розв'язання даної проблеми. Професійна підготовка майбутніх інженерів-судноводіїв є невід'ємною складовою інженерної освіти, якій притаманна певна специфіка, висвітлена у низці публікацій у вітчизняних фахових виданнях [1; 6; 8; 10].

Критичний аналіз публікацій, присвячених використанню засобів ІКТ у професійній підготовці майбутніх інженерів-судноводіїв, виявив, що вони покликані були вирішити низку суперечностей, характерних для системи сучасної професійної підготовки майбутніх інженерів-судноводіїв, а саме:

- дефіцит безпосереднього доступу до актуальних джерел навчальної інформації, що зумовлений відставанням традиційних навчальних посібників та методичних розробок від вимог суспільства та міжнародної спільноти роботодавців;
- недостатня кількість аудиторних занять, практик та тренінгів з інформатики та споріднених з нею дисциплін професійного спрямування;
- нерівномірність навчального навантаження протягом семестрів та всього терміну навчання, зумовлена необхідністю проходження практик на суднах морського торговельного флоту, переважно, інших держав;
- тривале перебування українських моряків у складі поліетнічних та мультикультурних екіпажів;
- складність комунікації між окремими особами та у межах професійної спільноти (екіпажу), що зумовлена відсутністю достатнього рівня сформованості готовності до іншомовної комунікації;
- лавиноподібний потік навчальної, технологічної, нормативно-правової, політичної інформації, представленої переважно англійською мовою, яку повинен опрацювати, усвідомити та використовувати судноводій в умовах ліміту часу;
- необхідність здійснення управлінської діяльності на судні, що є обов'язковою частиною посадових обов'язків судноводія.

Слід зауважити, що у розглянутих нами працях стосовно впровадження засобів ІКТ у систему професійної підготовки майбутніх інженерів-судноводіїв переважно висвітлюються проблеми формування особистісних утворень процесуально-діяльнісного характеру – професійної компетентності, іншомовної професійної компетентності, алгоритмічної культури майбутніх інженерів-судноводіїв.

На нашу думку, в основному вирішення окреслених вище суперечностей можливе завдяки комплексному підходу, що повинен враховувати мету і завдання професійної підготовки майбутніх судноводіїв, специфіку професійної діяльності та навчально-виховного процесу в умовах інформаційного суспільства, професійні, особистісні та культурологічні потреби майбутніх судноводіїв. Враховуючи той факт, що в умовах інформаційного суспільства стає необхідною складова професіоналізму, придатна для вирішення дуалістичної задачі –

формування компоненту загальної культури громадянина інформаційного суспільства та компоненту професійної культури майбутнього інженера-судноводія. У цьому контексті дослідження проблеми формування інформаційної культури майбутніх інженерів-судноводіїв набуває актуальності як чинник підвищення їх конкурентоздатності на світовому ринку праці.

Формулювання мети і постановка завдань дослідження. Мета дослідження передбачає здійснення критичного аналізу відомостей з фахових періодичних видань, присвячених проблемам формування інформаційної культури різних категорій осіб, що навчаються у вищих навчальних закладах, узагальненні концептуальних підходів, що є основою дослідження цього психолого-педагогічного феномену, та формулюванні дефініції «інформаційна культура майбутнього інженера-судноводія». У цьому зв'язку повинні бути вирішені наступні завдання дослідження:

- систематизація уявлень та підходів до дослідження проблем формування інформаційної культури;
- формулювання дефініції «інформаційна культура майбутнього інженера-судноводія» з врахуванням технологічного, інформаційного, особистісного, компетентного та культурологічного аспектів професійної підготовки майбутніх судноводіїв;
- визначення складових інформаційної культури майбутніх інженерів-судноводіїв та їх основних характеристик.

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи достатньо складний для розуміння об'єкт, яким є інформаційна культура, ми ґрунтувалися на підході, що був запропонований Б.Паскалем та розвиненим у монографії Л. Вашенко [1; 5]. Сутність його полягає в тому, що для характеристики наукової ідеї слід використовувати певну однозначну термінологію, тобто дефініції, аксіоми, доведені твердження, не переобтяжуючи розробку теоретичних засад дослідження двозначними термінами, і в той же час враховувати мисленнєві дефініції для кращого розуміння змісту процесів, явищ або фактів, що є предметом розгляду [1; 5].

Отже, у першу чергу слід звернутися до становлення поняття «інформаційна культура», дослідити різні погляди наукової спільноти на її визначення, ознаки, складові, роль і місце у системі сучасної професійної освіти.

Уперше поняття «інформаційна культура» з'явилося у наукових джерелах та засобах масової інформації в 70-80-их роках минулого століття в різних галузях науки, проте до теперішнього часу його визначення є предметом поживлених дискусій.

Термін «інформаційна культура» наведено в Енциклопедії освіти. Під ним розуміється «здатність суспільства ефективно використовувати наявні в його розпорядженні інформаційні ресурси і засоби інформаційних комунікацій, а також застосовувати для цих цілей передові досягнення в галузі розвитку засобів інформатизації та інформаційно-комунікаційних технологій» [8, с.362].

З позицій культурологічного підходу, враховуючи, що інформаційна культура є складовою культури як такої, дослідники виокремлюють інформаційну культуру суспільства та інформаційну культуру особи. Інформаційна культура особи є інтегральним, комплексним показником рівня її адаптованості до інформаційної діяльності в умовах інформаційного суспільства. У межах нашого дослідження ми зосередимо увагу саме на розгляді інформаційної культури особи майбутнього інженера-судноводія. З метою з'ясування сутності поняття, складових, зовнішніх проявів, специфіки формування інформаційної культури доцільно взяти за основу поняття «культура», що є більш загальним відносно предмета нашого розгляду.

Враховуючи складність, багатоаспектність та соціальну значимість поняття «інформаційна культура», для формування цілісних уявлень щодо предмету нашого розгляду, доцільно залучити міждисциплінарні фахові ресурси.

Видатний дослідник А. Суханов, досліджуючи поняття «інформація» та «інформаційна культура», прийшов до висновку, що інформаційна культура є невід'ємною складовою культури в цілому, що тісно пов'язана із соціальною природою людини. При цьому акцентовано увагу на твердженні, що вона є продуктом творчих здібностей людини, «виступає змістовим аспектом суб'єкт-об'єктних і суб'єкт-суб'єктних відносин, зафіксованих за допомогою різноманітних матеріальних носіїв [2; 8]. У дослідженні наголошено, що під суб'єктом розуміється людина чи соціальна група, що є носієм предметно-практичної діяльності і пізнання, під об'єктом - те, на що спрямована вказана діяльність суб'єкта.

У праці Н. І. Гендиної пропонується розглядати інформаційну культуру особистості як конгломерат інформаційного світогляду, інформаційної грамотності і грамотності в області інформаційно-комунікаційних технологій [14, с. 58]. Нам імпонує позиція науковця, в першу чергу тому, що нею визнається:

- наявність світоглядного компоненту, що забезпечує стійку мотивацію інформаційної підготовки особистості;
- всебічне охоплення інформаційної підготовки особистості на основі інтеграції традиційної книжкової і нової, комп'ютерної інформаційної культури;
- адекватність інформаційної підготовки особистості об'єктам її інформаційної діяльності;
- органічна єдність та взаємодоповнення технократичної і гуманітарної культури.

Стрімка інформатизація виробництва, науково-дослідної роботи, системи професійної освіти, державного управління та інших сфер суспільного буття за останні чверть століття призвели до часткового розмивання поняття «інформаційна культура» та виникнення низки споріднених термінів - «інформаційно-технологічна компетентність» [2;10], «інформаційно-технологічна культура» [2-4] тощо. Подібна позиція відображена у науковому доробку В. В. Трофімової [13, с. 6], яка пропонує вважати інформаційно-технологічну культуру учня як складову його інформаційної культури і як складову загально-навчальної культури.

Разом з тим, розглядаючи питання співвідношення понять інформаційної культури та діяльності студента, Л. Є. Шмакова та С.Д.Белкіна [1; 4; 16] оперують терміном «інформаційно-технологічна культура діяльності студента», під яким розуміє певний рівень володіння інформаційними технологіями, що характеризується інформаційною, технологічною і культурологічною складовими і набуття якого повинне забезпечити здійснення інформаційної діяльності студента. У наведеній характеристиці складових інформаційний компонент розглядається як система знань, що відповідає сучасному рівню розвитку інформаційних технологій і що забезпечує здійснення інформаційної діяльності, направленої на задоволення навчальних і професійних потреб. Технологічний складник - володіння інформаційними технологіями, що дозволяє здійснювати інформаційну діяльність, творчо поєднуючи і оновлюючи наявні технології відповідно до вимог часу. Культурологічний складник включає розуміння значущості використання інформаційних технологій у навчальній і майбутній професійній діяльності, усвідомлення власних інформаційних потреб, мотивацію до здійснення інформаційної діяльності [1; 4; 16].

Крім цього, дослідниці [1; 4; 16] визначають критерії й показники інформаційно-технологічної культури діяльності студентів ВНЗ: когнітивний (показники: тезаурус, знання інформаційних ресурсів, знання методів пошуку й аналізу інформації, способів її обробки, знання додатків, що використовуються для обробки інформації в навчальній і майбутній професійній діяльності), технологічний (показники: уміння здійснювати пошук і аналіз інформації; уміння застосовувати прикладне програмне забезпечення для вирішення навчальних і майбутніх професійних завдань; уміння інтегрувати окремі елементи рішення в єдине ціле і інтерпретувати отримані результати, уміння адаптувати відомі способи рішення до умов, що змінюються, і проектувати нові) і мотиваційно-ціннісний критерій (показники: інтерес до здійснення інформаційної діяльності й інформаційного спілкування з використанням традиційних і інноваційних технологій; активність у використанні інформаційних технологій; усвідомлення значущості використання інформаційних технологій у навчальній і майбутній професійній діяльності).

Підсумовуючи відомості, наведені у публікаціях, присвячених проблемі визначення поняття, сутності та складових інформаційної культури, і, ґрунтуючись на підході, запропонованому Л.С. Винарик [6, с. 83] та В.В. Мироною [9], сформулюємо зовнішні показники виявлення інформаційної культури майбутніх інженерів-судноводіїв у процесі їхньої професійної підготовки з урахуванням специфічних особливостей майбутньої професійної діяльності:

- знання нормативно-правової бази, предметної області та інформаційних об'єктів навчальної та майбутньої професійної діяльності;
- уміння адекватно формулювати цілі власної інформаційної діяльності та передбачати її наслідки;
- уміння вибирати потрібну інформацію з різноманітних джерел, оцінювати її з точки зору повноти, актуальності, достовірності, подавати її у зрозумілому вигляді та ефективно використовувати;
- опанування основами інформаційно-аналітичної обробки інформації та синтезу нової інформації на основі наявних відомостей
- здатність використовувати у своїй діяльності сучасні комп'ютерні технології, базовою складовою яких є системне, прикладне, комунікаційне та спеціальне програмне забезпечення;
- здатність до ефективної комунікації з використанням можливостей сучасних засобів ІКТ, в тому числі в умовах роботи з польотнічному та мультикультурному екіпажі;
- здатність здійснювати свої безпосередні посадові обов'язки в умовах масового впровадження ІКТ в системи життєзабезпечення, керування, руху, вантажних та інших систем;
- володіння основами ергономічної та інформаційної безпеки [6, 9].

Висновки. У процесі дослідження встановлено, що ґносеологічною основою поняття «інформаційна культура» є дві фундаментальні категорії - «інформація» і «культура». На підставі аналізу відомостей, наведених у фахових джерелах, можемо вважати, що:

1. Інформаційна культура майбутніх інженерів-судноводіїв - це складне комплексне соціотехнологічне явище, обумовлене бурхливим розвитком науково-технічного прогресу, масовим використанням засобів ІКТ, і в той же час представляє собою складне процесуально-діяльнісне утворення, що безпосередньо впливає на всі сфери людської життєдіяльності, процеси соціального становлення, професійної підготовки, професійної діяльності, адаптації людини як соціальної істоти і особистості до умов інформаційного суспільства.

2. Для побудови моделі інформаційної культури майбутніх інженерів-судноводіїв на початковому етапі ми обираємо емоційно-ціннісну, когнітивну, процесуально-операційну складові.

3. Зміст інформаційної культури майбутніх інженерів-судноводіїв безпосередньо пов'язаний із характером навчальної та майбутньої професійної діяльності. Саме тому суттєвою складовою інформаційної культури судноводіїв є процесуально-операційна складова, що визначає вміння ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології як у навчальному процесі, так і у професійній діяльності.

Перспективи подальших досліджень. Процес формування інформаційної культури майбутніх інженерів-судноводіїв в умовах вищого навчального морського закладу вимагає розробки моделі даного феномена як цілісної системи, дослідження змістового наповнення його складових, визначення зв'язків між складовими, розробки методики формування інформаційної культури та психолого-педагогічного, навчально-методичного та програмно-технічного супроводу досліджуваного явища.

Список використаних джерел

- Белкіна С. Д. Формування інформаційно-технологічної культури студентів інженерно-технічних спеціальностей в процесі викладання фундаментальних, гуманітарних фахових і природничих наук / С. Д. Белкіна // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Тараса Шевченка. – 2007. – №3 : Пед. науки. – С. 7–12.
- Белкіна С. Д. Особливості професійної педагогічної діяльності інженера в умовах інформатизації / С. Д. Белкіна // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Тараса Шевченка. – 2009. – № 9 (172) : Пед. науки. – С. 6–12.
- Белкіна С. Д. Формування професійної культури майбутнього інженера в сучасних умовах / С. Д. Белкіна // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Тараса Шевченка. – 2008. – № 7 (146) : Пед. науки. – С. 29–38.
- Белкіна С. Д. Професійна діяльність інженера в умовах інформатизації / С. Д. Белкіна // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. – 2009. – №5 (168). – Частина I. – С. 22–29.
- Вашенко Л. М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону : [монографія] / Людмила Миколаївна Вашенко. – К.: Тираж, 2005. – 380 с.
- Винарик Л. С. Інформаційна культура в сучасному суспільстві / Л. С. Винарик, Н. Ф. Васильєва // Механізм регулювання економіки – 2009. – №2. – С. 80–90.
- Волошинов С. А. Алгоритмічна підготовка судноводіїв в умовах інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища / С. А. Волошинов // Інформаційні технології в освіті. – 2010. – № 8. – С. 103–108.
- Енциклопедія освіти / Акад. ред. наук України ; [гол. ред. В. Г. Кремень]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
- Миронова В. В. Інформаційна культура як основа загальної культури людини // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mdgu-kid.at.ua/publ/nformacijna_kultura_jak_osnova_zagalnoji_kulturi_ljudini/1-1-0-68.
- Омельяненко Г. А. Психолого-педагогічні засади використання інформаційно-комунікативних технологій в професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту [Електронний ресурс] / Г. А. Омельяненко. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum_PPMB/texts/2008-10/08ogapts.pdf.
- Попова О. П. Особливості професійної діяльності майбутніх судноводіїв і сутність їх професійної компетентності. / О. П. Попова // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. праць / ред. кол. Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін. – Запоріжжя, 2011. – Вип. 17. – С. 353–359.
- Сокол І. Комп'ютерна підтримка навчання майбутніх судноводіїв морської астрономії / І. Сокол // Інформаційні технології в освіті. – 2010. – № 6. – С. 178–181.
- Трофимова В. В. Методическі підходи к формированию информационно-технологической культуры младших школьников : автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. пед. наук : спец. 13.00.02 "Теория и методика обучения и воспитания" / В. В. Трофимова. – Москва, 2007. – 22 с.
- Формирование информационной культуры личности: теоретическое обоснование и моделирование содержания учебной дисциплины / Н. И. Гендина, Н. И. Колкова, Г. А. Стародубова, Ю. В. Уленко. – М. : Межрегиональный центр библиотечного сотрудничества, 2006. – 512 с.
- Шерман М. І., Чернікова О. В. Формування іншомовної професійної компетентності майбутніх судноводіїв засобами інформаційно-комунікаційних технологій / Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології / Збірник наукових праць Херсонського національного технічного університету. – Вип. 1 (9). – Херсон, 2013. – С. 482–487
- Шмакова Л. Е. Результаты исследования формирования информационно-технологической культуры студентов-гуманитариев / Л. Е. Шмакова // Информационные недра Кузбасса-2006 : материалы V Всерос. науч.-практ. конф. (Кемерово, февраль 2006 г.). – Кемерово : КемГУ, 2006. – С. 202 – 208.

УДК 37.091.212

О. В. Штуца

СТУДЕНТ ВИЩОГО ТЕХНІЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЯК СУБ'ЄКТ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. У статті проаналізовано наукові підходи до вивчення студента як суб'єкта навчально-пізнавальної діяльності. Вказано на необхідність набуття певних компетенцій студентами вищих технічних навчальних закладів у процесі навчально-пізнавальної діяльності. Також зроблено спробу розглянути студента як суб'єкта навчально-пізнавальної діяльності, звернувшись до деяких психологічних особливостей цього вікового періоду.

Ключові слова: студент вищого технічного навчального закладу, навчально-пізнавальна діяльність, суб'єкт навчально-пізнавальної діяльності.

Shtutsa E.V. Students of higher technical educational institution as a subject of teaching and learning of.

Annotation. The article analyzes the scientific approaches to the study of the student as a subject of teaching and learning activities. Specified on the need for the acquisition of specific competences of students of higher technical educational institutions in the process of teaching and learning activities. There is an attempt to consider a student as a subject of teaching and learning activities, referring to some psychological characteristics of this age period.

Key words: students of higher technical educational institution, teaching and learning activities, an educational-cognitive activity.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У педагогічній та психологічній науці студент вищого технічного навчального закладу розглядався з різних наукових поглядів. Опрацювавши деякі наукові праці, можемо констатувати, що науковці зверталися до шляхів і методів активізації пізнавальної діяльності студентів технічних спеціальностей (Т. В. Манькевич), розглядалася модель форму-

вання фахової компетентності в майбутніх випускників технічних вишів у процесі двоступеневого навчання (В. А. Петрук), вивчалися громадянське виховання студентів у системі вищої технічної освіти (В. Г. Бутенко), психологічні особливості структури мотиваційної сфери студентів технічних спеціальностей (Н. В. Підбуцька), розвиток художньо-естетичної творчості студентів технічного вищого